

گزین گویه های گوته

محمود عبادیان

من فکر می‌کنم علم را می‌توان شناخت کلی نامید، دانش انتزاعی؛ هنر برعکس آن، دانشی است که کاربرد یافته است. علم را می‌توان عقل تلقی کرد و هنر را مکانیسم آن؛ از همین رو هنر را دانش عملی خوانده‌اند.

می‌گویند: «هنرمند باید طبیعت را مطالعه کند». مگر کار آسانی است از امر معمولی چیز گرانبها و از بی‌شکلی امر زیبا پدید آوردن.

در مورد هر اثر هنری - خواه بزرگ یا خرد - درک جزئی‌ترین جنبه‌ها آن چیزی است که نباید از نظر دور داشت.

فرضیه‌ها لایبی‌هایی‌اند که آموزگار با آنها شاگردان خود را به خواب می‌برد. مشاهده‌گر صحیح اندیش همواره کوشش دارد با محدودیت‌های خویش آشنا شود. او می‌بیند: هر اندازه علم گسترده‌تری می‌یابد، به همان میزان مسائل نو سر بر می‌آورند.

ارزش راستین ترانه‌های عامیانه در آن است که پیرنگ‌های بی‌واسطه از طبیعت گرفته شده است. این مزیت را می‌تواند شاعر تعلیم یافته نیز به دیده گیرد و از آن بهره‌گیرد، و این در صورتی که آن را بفهمد.

استعداد شاعرانه همان‌گونه به دهقان داده شده که به شوالیه (شهباز)؛ مهم آن است که هر کس وضعیت خود را درک کند و حرکت آن را نگه دارد.

آدمی هیچ‌گاه در اجتماع پر سخن نمی‌گفت، اگر می‌دانست که تا چه اندازه (اغلب) موجب سؤتفاهم دیگران شده است.

هر سخن (واژه) ابراز شده، محرک احساس متقابل است.

سوداهای ما ققنوس‌های راستین‌اند؛ همچون ققنوس پیر می‌سوزند، ققنوس جوان همان آن از خاکستر سربرمی‌آورد.

ما انسان‌ها را وقتی نزد ما می‌آیند، نمی‌شناسیم؛ بایستی نزدشان برویم تا ببینیم چگونه به سر می‌برند.

هیچ نشان سطحی در رفتار مؤدب نیست که دارای یک دلیل پرف اخلاقی نباشد.

برده تنها آن کس است که خود را آزاد پندارد، بی‌آن که آزاد باشد.

ما حتی در لحظه برترین (عالی‌ترین) خوشبختی و بیشترین فقدان آن به هنرمند محتاجیم.

این پرسش که از تاریخ‌نویس و شاعر کدام یک برتر است، نباید طرح شود؛ این دو در رقابت با یکدیگر نیستند، همان‌گونه دهنده و مشت‌زن رقیب یکدیگر نیستند. هر یک از آن دو گل استعداد خویش را بر سر می‌زند.

نیروی تخیل تنها به برکت هنر به ویژه شعر تنظیم می‌شود. چیزی دهشتناک‌تر از نیروی تخیل بدون ذوق پیدا نمی‌شود.

ادبیات پاره‌پاره‌هاست؛ کمینه آن چیزهایی که روی داده، گفته شده و نگارش یافته است. از نوشته‌ها نیز جز اندک باقی نمانده است.

«گزین‌گوبه‌های گوتته گرفته از کتابی به همین نام است که از سوی مرکز گفتگوی تمدن‌ها منتشر خواهد شد»